



Omgevingsdienst Rivierenland

Retouradres: Postbus 6267, 4000 HG Tiel

Gemeente Buren
t.a.v. dhr. G.J. van Rhijn
Postbus 23
4020 BA MAURIK

GEMEENTE BUREN	
reg.nr.	
d.d.	16 SEP 2016
afd.	
kopie	

Onderwerp

Schriftelijke vragen Joop de Jonge, Partij voor de Dieren

Geachte heer Van Rhijn,

Dhr. Joop de Jonge van Partij voor de Dieren heeft aan het college schriftelijke vragen gesteld inzake de mate van vervuiling van de bodem in boomgaarden in de gemeente Buren.

Datum
14-09-2016

Pagina
1 van 5

Ons kenmerk
021468650

Behandeld door
Wim Vermeulen

Algemeen

Vanwege het wijdverspreid voorkomen van (voormalige) fruitboomgaarden in de Betuwe en de variërende intensiteit waarmee deze boomgaarden in het verleden met bestrijdingsmiddelen zijn bespoten om insecten tegen te gaan, varieert het gehalte aan bestrijdingsmiddelen sterk van plaats tot plaats. Vooral in boomgaarden van de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw werden veel bestrijdingsmiddelen gebruikt. In Nederland is het gebruik van bestrijdingsmiddelen (DDT) sinds 1973 verboden, zodat de boomgaarden vanaf dat jaar niet (of nauwelijks) meer op grote schaal zijn belast.

De kans dat grondverzet met sterk verontreinigde grond wordt gepleegd is daarmee niet gering en sterk afhankelijk van het betrokken perceel.

Zoals hierboven al is aangegeven is het landelijk gebied heterogeen verontreinigd met bestrijdingsmiddelen, waarbij DDE de kritische stof is. In de boomgaarden uit de jaren '50 en '60 zijn de hoogste gehalten gemeten. De gehalten in de overige boomgaarden liggen een stuk lager. Zowel binnen als tussen (voormalige) boomgaarden is sprake van een zeer heterogene diffuse bodemkwaliteit. Een ruimtelijke scheiding tussen meer en minder verontreinigde boomgaarden kan met onvoldoende zekerheid worden aangebracht doordat:

- de ligging van de boomgaarden is gebaseerd op historische topografische kaarten met een interval van 10 jaar;
- de kwaliteit afhangt van het gebruik van bestrijdingsmiddelen van individuele tuinders;
- niet van elke individuele boomgaard metingen beschikbaar zijn.

Daarom is er uiteindelijk beleidsmatig geen onderscheid gemaakt tussen boomgaarden van verschillende jaargangen.

Gezien de schaal waarop de verdachte boomgaarden voorkomen worden deze als één heterogene diffuse verontreiniging gezien. Juridisch is het belangrijk om een onderscheid te maken tussen lokale

Omgevingsdienst Rivierenland

Burg. van Lidth de Jeudelaan 3
4001 VK Tiel
Postbus 6267
4000 HG Tiel

T 0344 - 579 314

E
ingekomenpost@odrivierenland.nl
www.odrivierenland.nl

De omgevingsdienst Rivierenland is een samenwerkingsverband van 10 gemeenten, te weten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaai, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel en de provincie Gelderland.

KvK 56452500
IBAN NL49BNGH0285157841
BTW NL 8521.32.104.B.01

gevallen van ernstige bodemverontreiniging (waarop de Wet bodembescherming –Wbb- van toepassing is) en overige verontreinigingen (waarop het Besluit Bodemkwaliteit van toepassing is). Deze grens wijkt niet af van het landelijk beleid en ligt bij de in de Wbb genoemde gevals grens van 25 m³ grond waarin de interventiewaarde voor een of meerdere stoffen wordt overschreden.

Datum
14-09-2016

pagina
2 van 5

Ons kenmerk
021468650

Uitgangspunten en kwaliteitsdoelstelling

De uitgangspunten voor sanering en hergebruik worden vooral bepaald door de risico's en het grondverzet in de regio.

Voor bestrijdingsmiddelen geldt dat bij relatief lage gehalten er sprake is van een (theoretisch) ecologische risico, terwijl pas bij relatief hoge gehalten sprake is van een humaan risico.

Voor het veel in hoge gehalten aangetroffen bestrijdingsmiddel DDE is dat boven de interventiewaarde.

In het kader van het gebiedsspecifieke beleid wordt onderscheid gemaakt in de volgende situaties:

1. Voormalige boomgaarden in huidige en toekomstige woon- en bedrijventerreinen.
2. Bestaande en voormalige boomgaarden in het landelijk gebied.
3. Boomgaarden in bodembeschermingsgebieden (EHS, Natura 2000, habitatgebieden, grondwaterbeschermingsgebieden).

In woon- en bedrijventerreinen zijn vooral humane risico's van belang. Bij uitbreidingen van woon- en bedrijventerreinen in het buitengebied verschuift de functie, waarbij vooral humane risico's van belang zijn en een lager ecologisch beschermingsniveau verdedigbaar is. Vanuit een beleidsmatig oogpunt is het wenselijk om in woon- en bedrijventerreinen hogere waarden te accepteren bij sanering en hergebruik van grond dan in het landelijk gebied en een verslechtering voor wat betreft bestrijdingsmiddelen toe te laten ten gunste van het landelijk gebied. De regiogemeenten hanteren in woon- en bedrijventerreinen de humaan toxicologische grenswaarden als Lokaal Maximale Waarde (LMW) binnen de (voormalige) boomgaarden zoals aangegeven in bijlage 4 en 5 in de nota bodembeheer. Als de LMW voor een stof hoger is dan de interventiewaarde, dan is de interventiewaarde als Lokaal Maximale Waarde gehanteerd. Hiermee worden de risico's op ongecontroleerd verzet van ernstig verontreinigde grond en onaanvaardbare ecologische risico's (optredend boven het saneringscriterium) tegengegaan. Deze LMW gelden voor zowel toekomstige als bestaande woon- en bedrijventerreinen. De LMW zijn niet van toepassing op reeds gesaneerde woon- en bedrijventerreinen. Hier gelden de in het saneringsplan opgenomen terugsaneerwaarden en eisen voor de leeflaag.

Het hanteren van de lokaal maximale waarde is gebaseerd op de memo van GGD Rivierenland d.d. 9 september 2011 welke als bijlage 7 is opgenomen in de Nota bodembeheer.

Onderzoek en toetsing

In verband met heterogeniteit van de bodemverontreiniging op de (voormalige) boomgaarden zal bij grondverzet en herinrichting van een (voormalige) boomgaard een bodemonderzoek op het te ontgraven perceel moeten plaatsvinden om vast te stellen of er sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging (en daarmee te voorkomen dat ernstig verontreinigde grond wordt verspreid).

Bij het onderzoek moet de bovenste 25 cm van de bodem conform de NEN5740 strategie "diffuse verontreiniging met heterogeen verdeelde verontreinigde stof op schaal van monsterneming" worden onderzocht.

Datum
14-09-2016

Nota bodembeheer Regio Rivierenland

pagina
3 van 5

Voor het toepassen van grond en baggerspecie in de regio hebben de gemeenten van Regio Rivierenland gebruik gemaakt van de mogelijkheden die worden geboden onder het Besluit bodemkwaliteit. Hiervoor hebben de gemeenten een (regionale) bodemkwaliteitskaart en een, hierbij horende, nota bodembeheer opgesteld.

Ons kenmerk
021468650

Het doel van deze nota bodembeheer is het beleidsmatig vaststellen van de voorwaarden waaronder grond en baggerspecie op of in de bodem kunnen worden toegepast. Daarnaast is beleid voor bodemsanering uitgewerkt, voor zover dit een raakvlak heeft met het in deze nota uitgewerkt gebiedsspecifiek beleid.

Het beleid in deze nota betreft alleen hergebruik en sanering van grond op de landbodem. De waterbodem maakt hiervan geen deel uit. Hiervoor is Waterschap Rivierenland het bevoegd gezag.

De nota met bijbehorende bijlagen en kaarten is in juli 2012 door de gemeenteraad van Buren vastgesteld.

Resumé

Zoals hierboven uiteengezet is er een compleet beeld van de ligging van (voormalige) boomgaarden in de regio en dus ook in de gemeente Buren.

Een ruimtelijke scheiding tussen meer en minder verontreinigde boomgaarden kan met onvoldoende zekerheid worden aangebracht doordat:

- de ligging van de boomgaarden is gebaseerd op historische topografische kaarten met een interval van 10 jaar;
- de kwaliteit afhangt van het gebruik van bestrijdingsmiddelen van individuele tuinders;
- niet van elke individuele boomgaard metingen beschikbaar zijn.

Bij herinrichting waarbij sprake is van voormalige boomgaarden (nieuwe woonwijk, bedrijventerrein) wordt altijd een bodemonderzoek uitgevoerd om vast te stellen of er sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging. Bij het onderzoek wordt de bovenste 25 cm van de bodem apart onderzocht op de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen.

In de meeste gevallen ligt de waarde onder de kritische grens, de lokaal maximale waarde (interventiewaarde van DDE) waarboven een sanering moet plaatsvinden.

Slechts in één geval werd deze grens overschreden: het betreft bestemmingsplan Beusichem-Noord: plan Hoogendijck. In het noord-westelijk gedeelte was een spot aanwezig waarbij het gehalte aan DDE de interventiewaarde overschreed.

Onder bevoegd gezag van de provincie Gelderland is de locatie gesaneerd.

In de gemeente Buren zijn een zeer beperkt aantal locaties aanwezig waar sprake is van een bodemverontreiniging. Dit betreft voornamelijk voormalige, niet meer in bedrijf zijnde tankstations.

Stortplaatsen

In Gelderland liggen ruim 750 voormalige stortplaatsen die samen 920 hectare ruimte in beslag nemen.

De voormalige stortplaatsen liggen verspreid binnen de provincie, maar vele liggen rond de Veluwe en in de uiterwaarden. Dit komt omdat hier van oudsher grootschalige ontgroningen voor zand- of kleiwinning plaatsvonden. De ontstane gaten werden na afloop vaak gebruikt om afval in te storten. Het gestorte afval kan bestaan uit bouwafval, huishoudelijk afval, bedrijfsafval of een combinatie van deze soorten. Lagen met afval werden vaak afgewisseld met lagen met zand of klei. De meeste voormalige stortplaatsen zijn, nadat het storten is gestopt, afgedekt met een laag grond.

Datum
14-09-2016

pagina
4 van 5

Ons kenmerk
021468650

De eerste onderzoeken naar bodemverontreinigingen waarbij met name ook naar stortplaatsen is gekeken zijn eind jaren '80 uitgevoerd. Structureel landelijk onderzoek naar stortplaatsen is eind jaren '90 gestart met NAVOS. In eerste instantie is eind jaren '90 een verkennend onderzoek uitgevoerd dat bestond uit een archiefonderzoek en een veldbezoek. Met deze gegevens werd bepaald of er een mogelijk gevaar voor de directe omgeving van de stortplaats aanwezig was en of een bodemonderzoek nodig was. Van de 1600 locaties die aanvankelijk in beeld waren, bleek voor 750 locaties een bodemonderzoek nodig.

Bij dit bodemonderzoek is in fases is gekeken naar:

- 1^e de kwaliteit van het grondwater
- 2^e de kwaliteit en dikte van de (af)deklaag die boven op de stortplaatsen is aangebracht. Een deklaag is een afdekkende laag grond op de stortplaats, die idealiter 1 m of dikker is en een kwaliteit heeft die past bij het bodemgebruik, maar in de praktijk een wisselende dikte en kwaliteit kan hebben.

In 2015 is commotie ontstaan rondom voormalige stortplaatsen, waaronder enkele in Apeldoorn. Mede daardoor zijn de voormalige stortplaatsen in de provincie Gelderland in de schijnwerper komen te staan

In opdracht van de provincie Gelderland heeft Tauw vorig jaar een onderzoek uitgevoerd. Zij hebben in de vorm van een pilot 30 dossiers onderzocht. Aan de hand van hun ervaring hebben ze een notitie geschreven hoe te komen tot een verbeterlag informatievoorziening voormalige stortplaatsen Gelderland.

Het doel van de verbeterde informatievoorziening is:

- Beter (digitaal) ontsluiten van archiefgegevens van de circa 750 voormalige stortplaatsen, zodat de provincie makkelijker en sneller op locatieniveau de beschikbare informatie aan derden kan verstrekken
- Het toevoegen van een oplegnotitie per locatie zodat duidelijker is hoe conclusies van vroeger moeten worden gezien in het licht van het huidige beleid

Na beëindiging van de pilot is besloten dat niet alle 750 dossiers nu al worden doorgelicht, omdat dit niet efficiënt en zinvol is. Op het moment van opvragen informatie kan de situatie op grond van geldende inzichten wel weer gewijzigd zijn en moet er opnieuw een beoordeling plaatsvinden. Het is bovendien erg tijdrovend om alle dossiers ineens door te lichten.

Het feit dat over een jaar alles digitaal beschikbaar is, maakt dat er bij verzoek om informatie een snellere beoordeling gemaakt kan worden met de voorbereide oplegnotities uit de pilot van Tauw.

Meer weten?

Heeft u vragen of opmerkingen over het advies? Neem dan gerust contact op met Wim Vermeulen.

De nota Bodembeheer is onder meer te vinden op de website van de gemeente Buren.

Telefoonnummer: 0344 - 579 314

E-mailadres: w.vermeulen@odrivierenland.nl

Datum
14-09-2016

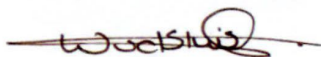
pagina
5 van 5

Ons kenmerk
021468650

Tot slot

Ik ga ervan uit u een helder advies te hebben gegeven. Heeft u onze hulp in de toekomst weer nodig? Dan helpen we u graag. Wij werken graag met u samen aan een veilig en duurzaam Rivierenland.

Met vriendelijke groet,



Ing. W. van de Sluis
Coördinator Omgevingsdienst Rivierenland

Bijlagen

Bij deze brief horen de volgende bijlagen:

- Geen